

Postadress: Mäster Samuelsgatan 60, 111 21 Stockholm
Telefon: 08-700 13 00
E-post: registrator@arbetsgivarverket.se

Socialdepartementet
S2020/09429

Yttrande över promemorian Vissa undantag från bestämmelserna om karensavdrag

Arbetsgivarverket lämnar synpunkter på de delar av förslaget som bedöms vara av statlig arbetsgivarpolitisk karaktär. Rubrikerna i detta yttrande följer rubrikerna i promemorian.

5.1 Allmänna överväganden

Regeringen föreslår att arbetsmarknadens parter ska ges möjlighet att genom kollektivavtal komma överens om att karensavdrag inte ska göras för vissa arbetstagare om det finns särskilda skäl. Enligt förslaget kan särskilda skäl finnas då arbetstagare i sitt arbete möter personer som på grund av sin ålder, funktionsnedsättning eller sjukdom riskerar antingen att bli allvarligt sjuka eller att ett redan allvarligt tillstånd förvärras om de insjuknar i en infektionssjukdom, som till exempel covid-19. Möjligheten att genom kollektivavtal göra undantag från avdrag för karens gäller, enligt regeringens bedömning, därmed i första hand anställda inom hälso- och sjukvård, vård och omsorg samt öppna sociala insatser.

Enligt Arbetsgivarverket finns det dock en risk att gränsdragningen gällande vilka yrkesgrupper som kan anses omfattas av de särskilda skälen, och därmed kunna bli undantagna från reglerna om karensavdrag, kan bli svåra att göra och att målgruppen kan komma att bli mycket stor. Exempelvis är ålderskriteriet omfattande och avser en stor del av befolkningen. Det finns många olika slags yrkesgrupper, både i administrativa och i omvårdande yrken, som i sitt dagliga arbete möter individer som på grund av sin ålder tillhör den definierade riskgruppen. Dessutom organiseras arbetet ofta olika på olika arbetsplatser och flera

typer av personalgrupper kan träffa individer i riskgrupp i olika sammanhang.

Arbetsgivarverket avstyrker förslaget att, genom kollektivavtal, avgöra vilka yrkesgrupper som kan komma ifråga för undantag från reglerna om karensavdrag.

5.2 Det ska vara möjligt att i kollektivavtal reglera avvikelser från bestämmelserna om karens

Regeringen föreslår, som beskrivits ovan, att arbetsmarknadens parter ska ges möjlighet att genom kollektivavtal komma överens om att karensavdrag inte ska göras för vissa arbetstagare om det finns särskilda skäl. Bestämmelsen föreslås införas i lagen (1991:1047) om sjuklön och gälla för perioden den 1 augusti 2021 till och med den 31 januari 2023.

Karensavdragets närmare beräkning får idag bestämmas genom kollektivavtal och de avtalsslutande parterna ges därför utrymme att tekniskt närmare beräkna karensavdragets storlek inom sjuklönesystemet. En principiell avvikelse från bestämmelserna om karensavdrag är dock inte avsedd att ske avtalsvägen, vilket tydligt framgår av tidigare förarbeten avseende till exempel det nuvarande karensavdragets införande, Karensavdrag – en mer rättvis självrisk (prop. 2017/18:96).

Enligt regeringen är den mest lämpliga lösningen ändå att även möjligheten att göra undantag från bestämmelserna om karensavdrag avgörs av parterna och regleras i kollektivavtal. Arbetsgivarverket vill här understryka att det är mot lagstiftarens intentioner att parterna genom kollektivavtal ska kunna avtala bort karensavdraget för vissa arbetstagare.

Arbetsgivarverket anser att karensavdraget är en viktig och grundläggande princip i sjukförsäkringen. Det utgör en generell och likartad självrisk för alla arbetstagare i samband med frånvaro från arbetet på grund av sjukdom som sätter ned arbetsförmågan. Undantag från karensavdraget kan idag redan göras med stöd av reglerna om det allmänna och det särskilda högriskskyddet samt vid återinsjuknande.

Arbetsgivarverket instämmer i regeringens resonemang kring vikten av att minska smittspridning av infektionssjukdomar, som exempelvis covid-19, till personer som befinner sig i riskgrupp enligt ovan. Detta är ett intresse som är gemensamt och av vikt för hela samhället. För det fall regeringen

bedömer att smittspridning till dessa grupper är ett allvarligt problem och att den föreslagna regeländringen kommer ha effekt, anser Arbetsgivarverket att detta bör omhändertas på ett sätt som inte är avhängigt vad arbetsmarknadens parter kommer fram till. Arbetsgivarverket anser inte heller att det är rimligt att det är den enskilde arbetsgivaren ska bekosta den föreslagna lösningen.

Även om förslaget är begränsat till situationer då det föreligger särskilda skäl avstyrker Arbetsgivarverket, mot bakgrund av ovan, att arbetsmarknadens parter ska ges möjlighet att genom kollektivavtal komma överens om att karensavdrag inte ska göras för vissa arbetstagare.

4.6 Ersättning för karensavdrag under covid-19-pandemin

Med anledning av pågående pandemi i covid-19 betalar staten tillfälligt ut ersättning till arbetstagare som har fått ett karensavdrag från sjuklönen. Syftet med åtgärden är att minska smittspridningen i samhället.

Istället för att införa förslagen i promemorian vill Arbetsgivarverket peka på att ett möjligt alternativ kan vara att dessa tillfälliga bestämmelser förlängs för de angivna yrkesgrupperna under den föreslagna tidsperioden. På det sättet tar samhället ett gemensamt ansvar för en minskad smittspridning till individer i de beskrivna riskgrupperna.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunnar Holmgren. I den slutgiltiga handläggningen deltog chefjurist Hedda Mann och kommunikationschef Lars André. Socialförsäkringsexpert Hanna Larsson, har varit föredragande.

Enligt Arbetsgivarverkets beslut



Hanna Larsson